

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ
ของ
รัชณี ราชประโคน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
PEOPLE'S PARTICIPATION TOWARDS THE OPERATION OF HINLAD
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
BANKRUAD DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

การค้นคว้าอิสระ

ของ

รัชณี ราชประโคน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	รัชณี ราชประโคน		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน	ที่ปรึกษา	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้านได้แก่ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ประชากรได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด จำนวน 4,205 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open - ended Form) มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9154 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริการทั่วไป และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มากที่สุดคือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสัญจรตามหมู่บ้านหรือชุมชน และต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE People's Participation towards the Operation of Hinlad Subdistrict
Administrative Organization in Bankruad District, Buriram Province

AUTHOR Rachanee Rachprakhon

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan Advisor

Associate Professor Prasit Suwannarak Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2010

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the people's participation towards the operation of Hinlad Subdistrict Administrative Organization in Bankruad District, Buriram Province in 3 aspects, namely, general services, development plan, and following-up operation. The population included 4,205 people who are at least 18 years old. The samples were 354 people, selected by using the Table of Krecie & Morgan, stratified random sampling, and sample random sampling, respectively. The research instrument used for collecting data was a 3-part questionnaire, including checklist, 6-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.9154. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. The people's participation towards the operation of Hinlad Subdistrict Administrative Organization in Bankruad District, Buriram Province as a whole was at "moderate" level. When considering at each aspect, it was found that the following-up operation was at "less" level; whereas, the rest aspects were at "moderate" levels. The ranking from the high to the low mean scores were: development plan, followed by general services, and following-up operation, respectively.
2. The additional opinions and suggestions about the people's participation towards the operation of Hinlad Subdistrict Administrative Organization in Bankruad District, Buriram

Province were: 1) people do need the Subdistrict Administrative Organization promote the local traditional ceremonies annually; 2) The Subdistrict Administrative Organization should set the meetings in all villages and communities; and 3) the administrators should listen to the people's opinions.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำกรค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร. กระพัน ศรีงาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คุณสามารถ ชงปัญญา ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู และ คานต์ดำรงสวัสดิ์ ลิโรสง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ที่ให้ความกรุณาพิจารณาตรวจสอบ แนะนำ แก้ไขเครื่องมือในการวิจัยจนกระทั่งสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลหินลาด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความกรุณาอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนทั้งประชาชนทุกคนที่ได้ตอบแบบสอบถามจนทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ และขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่มีส่วนในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อสมบูรณ์ คุณแม่สำรวย นันทะศรี พี่มนตรี นันทะศรี และสามี (จำสืบดำรงแดน ราชประโคน) ที่เป็นกำลังใจ ตลอดจนขอขอบคุณ เพื่อนๆ รุ่น 9 ศูนย์นางรองทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุน จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จตามเป้าหมายดังที่คาดหวังไว้

ประโยชน์ และคุณค่าอันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำให้เกิดสติปัญญา ความรู้ และวิชาชีพ จึงขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ผู้มีพระคุณที่เกี่ยวข้องในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ จงมีความสุข ความเจริญยิ่งขึ้น

รัชณี ราชประโคน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	20
การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	25
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	30
บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	65
วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	70
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	70
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	71
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	79
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม.....	83
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	85
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	87
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	97

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดจำนวนประชากรตำบลหินลาด.....	46
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์.....	51
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	58
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมและรายข้อ.....	59
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	61
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	62
8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	64

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล.....	34
2 ตารางองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด.....	37

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย ตามพระราชบัญญัติระเบียบแบบแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนดการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยได้แบ่งระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล งานการเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการวางแผนพัฒนา การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสะท้อนสภาพปัญหาของท้องถิ่นอย่างชัดเจน รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกด้านอย่างกว้างขวาง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดรูปแบบการปกครองของตนเองอย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานแทนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “สภาตำบล” และรูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (โกวิท พวงงาม. 2543 : 170)

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด สามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้อำนาจหน้าที่ที่ปฏิบัติให้บรรลุอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ประชาชนต้องเป็นผู้กำหนดทิศทางในการวางแผนนโยบายเองอย่างเป็นอิสระด้วย ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกด้าน ให้ประชาชนมีความรู้สึกที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนเอง หากประชาชนมีความรู้สึกอย่างนี้แล้วเชื่อได้ว่าชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีกลไกที่เกื้อหนุนภาพ และในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจกล่าวได้ว่า มีศักยภาพสูงในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีพลังของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดกับประชาชน และทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน รู้ถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานการจัดการทรัพยากรและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชนที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อสะท้อนปัญหาความต้องการของชุมชนหรือสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้ช่วยกันตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

สิ่งที่ท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขณะนี้คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคน วิถีคิด วิถีทำงานของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่การเป็น “ราชการยุคใหม่” มุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมาย คือการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและให้พี่น้องประชาชนในท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นถือว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเลือกเข้ามาบริหารในท้องถิ่น ดังนั้น การที่จะปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ผู้นำท้องถิ่นควรถึงพร้อมด้วยหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม (วิชาญ ถำจวน, 2550 : 3-4)

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่ง ที่เกิดขึ้นตามผลของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยได้รับการยกระดับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อ พ.ศ. 2537 มีจำนวนประชาชน 4,205 คน พื้นที่รับผิดชอบ 9 หมู่บ้านครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลหินลาด จากการวิจัยเบื้องต้น ผู้วิจัยได้

ค้นหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการบริหารและการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด โดยการรวบรวมจากแผนพัฒนาตำบลสามปี (2552 – 2555) จากการประชุมกลุ่มขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 49 คน ในการประชุมได้สรุปสาเหตุและสภาพปัญหาได้ ดังนี้คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกในหน้าที่ของตนเอง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ มีทัศนคติเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าเป็นเรื่องของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตัวแทนที่ตนเลือกไปทำหน้าที่ ไม่ใช่เรื่องของประชาชน ค่านิยมเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนยังไม่คาดหวังว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด. 2552 : 12-20)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดใน 3 ด้าน คือ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาการทางด้านการดำเนินงาน ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมการบริการ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้าอันจะเป็นประโยชน์กับประชาชน และชุมชนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนา แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4,205 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้คำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาท การกระทำและการปฏิบัติกิจกรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่แสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงาน การร่วมกำหนดปัญหา ร่วมให้ข้อมูล ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

2. การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการปกครอง และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามสิทธิ์ที่กฎหมายกำหนดให้ และกระทำด้วยความสมัครใจในการกระทำนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย หรือการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมใน 3 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านการบริการทั่วไป หมายถึง การบริการด้านอื่น ๆ ทั่วไปที่จัดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่มาติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.2 ด้านการวางแผนพัฒนา หมายถึง การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นและร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน การร่วมจัดกิจกรรมในด้านวัฒนธรรม ประเพณี การร่วมกิจกรรมงานกีฬาและสันทนาการ การเข้าร่วมงานกู้ชีพกู้ภัย ด้านสาธารณสุขมูลฐาน การป้องกันโรคติดต่อ และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง การร่วมประชุม การร่วมติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ การขอเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของพนักงาน สมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น การเข้าร่วมเป็นตัวแทนตรวจสอบโครงการต่าง ๆ การติดตามตรวจสอบรายงานประจำปี
3. ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
5. หน่วยเลือกตั้ง หมายถึง ท้องถิ่นที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทำการลงคะแนนเลือกตั้ง ตามประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด สำหรับการเลือกตั้งของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด จำนวน 9 หน่วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริการสาธารณะ แนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย ตลอดจนเอกสาร และค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันสังคมหันมาให้ความสำคัญกับระบบ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” มากขึ้น ซึ่งเป็นระบบที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจในกิจกรรมการพัฒนาของทางราชการ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเองภายในท้องถิ่นนั้น ในประเด็นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ดังนี้

วันชัย วัฒนศัพท์ (2545 : 24; อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า. 2545 : 10) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เนิ่นที่สุด คือ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารว่ารัฐทำอะไรหลังจากได้ตัดสินใจเรียบร้อยแล้ว แจ้งให้ประชาชนทราบ ถัดขึ้นมาคือการที่รัฐรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หลังจากให้ข้อมูลไปแล้วก่อนตัดสินใจ หรือที่รู้จักกันว่าคือประชาพิจารณ์ สูงขึ้นมาอีก คือ ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมใน

การตัดสินใจในเรื่อง หรือในโครงการนั้น ๆ เพื่อให้เกิดข้อยุติโดยฉันทามติ และสูงที่สุด คือ ความสามารถลงมติแต่ละคนที่ละคนว่า “เอาหรือไม่เอา” ในกระบวนการประชามติ

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ (2547 : 85) ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการคิด การตัดสินใจ และ กำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่างๆ และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ กิจกรรมนั้น

จักรพงษ์ สงวนชม (2549 : 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

สุเมธ พุทธนันท์เมธา (2549 : 12) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การคิดมาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำแนะนำความคิดให้เป็นจุดเชื่อมโยง อัน จะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ ทุกฝ่ายต้องสื่อสารแบบเปิดระดม ความคิดเพราะชุมชน ย่อมมีทรัพย์สินทรงคุณค่าแอบแฝงอยู่ ถ้าครูหรือผู้บริหารใช้โอกาสให้เป็น ประโยชน์แล้ว ประโยชน์ก็จะตามมามากมาย เช่น การเกิดความสัมพันธ์ ประสิทธิภาพงาน และเป็น การสร้างสรรค์ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชน

จากความหมายข้างต้น การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาคทุกคนภายในชุมชนมี สิทธิที่เท่าเทียมกัน ในการที่จะเป็นการพัฒนาชุมชนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของคน ภายในชุมชนนั้น

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

จุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น จะเกิดความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมี ส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น เพื่อที่การพัฒนาจะได้เกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชนนั้น ซึ่ง ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

เชษฐา หล้าคำ (2549 : 17) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลใน การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเอง และหาวิธีแก้ไขอย่างเหมาะสม
2. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดพลังการต่อรอง เกิดการยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่าง กลมกลืนกัน

3. เป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชน

4. ส่งเสริมให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิธีการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางสู่ท้องถิ่นในอนาคต และเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศได้อย่างแท้จริง

เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ชีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543 : 147) ได้อธิบายถึงกระบวนการเสริมสร้างชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีความสำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาจึงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยเหตุผล 4 ประการคือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดความจำเป็นพื้นฐาน ช่วยให้กลุ่มที่ถูกกีดกันทางเศรษฐกิจ สังคมได้มีโอกาสเสนอสิ่งที่ตนเองต้องการต่อผู้ที่จัดทำนโยบายการพัฒนา และมีโอกาสได้รับการพัฒนายกระดับฐานะให้สูงขึ้นพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้รัฐบาลสามารถระดมทรัพยากรภายในท้องถิ่น เช่น ความรู้ ทักษะบุคคล และแม้แต่ที่ดินและทุนที่ใช้ในโครงการพัฒนา

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยปรับปรุงสินค้าและบริการ ตลอดจนการกระจายรายได้ให้ดีขึ้น และการมีชีวิตสาธารณะที่มีสุขภาพดี

2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยสนองความต้องการทางจิตวิทยาของประชาชน จากการที่ได้มีอิทธิพลในการตัดสินใจต่อเนื้อที่มีผลกระทบต่อชีวิตและการทำงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับเสนอสิ่งต่าง ๆ ตามที่เราต้องการในท้องถิ่น หรือในชุมชนนั้น ๆ โดยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมภายในชุมชนที่จะต้องเปิดโอกาส สร้างแรงจูงใจ แรงกระตุ้นและปลูกฝังแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายราชการ สามารถลดความขัดแย้งหรือการต่อต้านจากประชาชน ช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ ได้รับความร่วมมือ และได้รับความสนับสนุนและความไว้วางใจจากประชาชนอีกด้วย และฝ่ายประชาชน ก็จะเข้าใจการทำงานของภาครัฐมากยิ่งขึ้น มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของภาครัฐมากยิ่งขึ้น เพราะว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม มวลชน ทฤษฎีระดมสร้างขวัญของคนในชาติ ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน

อัครบุตร อัครสุขบุตร (2548 : 23) ได้ให้ความหมายของการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไข ปัญหาจากการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะเกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะเรื่องความต้องการของตนตามหลักทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow) ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการจากขั้นต่ำไปหาขั้นสูง โดยตั้งสมมติฐานแบ่ง ลำดับความต้องการได้ 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น
2. ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ได้แก่ ความต้องการที่จะอยู่อย่าง มีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายจากร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน หรือมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม
3. ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการทางด้านความรัก ความต้องการที่ต้องการให้สังคมยอมรับว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศ ชื่อเสียง ได้แก่ ความต้องการความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องความรู้ ความสามารถ และความสำคัญของบุคคล
5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งความต้องการที่อยากจะทำให้ความสำเร็จทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้เป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังไว้

การเกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าวิธีเกลี้ยกล่อมมีความน่าสนใจ และตรงตามความต้องการพื้นฐานของประชาชน และนอกจากวิธีเกลี้ยกล่อมแล้ว ความเคารพศรัทธาที่มีต่อผู้เกลี้ยกล่อมก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่า ในสังคมไทยมีหลายบุคคล และหลายสถาบันที่อยู่ในความเคารพศรัทธาของคนในสังคม สามารถโน้มน้าวจิตใจของประชาชนไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ หนึ่งในนั้นคือ พระสงฆ์

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ

พิพัฒน์ ลาภปรารณา (2546 : 24) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างขวัญของคนในชาติไว้ ดังนี้ คนเรามีความต้องการทางกายและทางใจ ถ้ามีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่นการไม่เอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีนั้น ข่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร

พิพัฒน์ ลาภปรารณา (2546 : 24) ได้กล่าวว่า การใช้ระบบการบริหารในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุด ในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ โดยไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบการบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

4. ทฤษฎีสักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย

ชัยยุทธ รัตนประทุมวรรณ (2544 : 41) กล่าวว่า ทฤษฎีสักยภาพการพัฒนา และการแพร่กระจายนี้ได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยที่มีแนวโน้มชุมชนใดจะเป็นชุมชนที่มีความเจริญจะต้องมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ 6 ประการ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายและต้องมีความรู้ในการจัดการ ดังนั้นตัวแปรร่วมการอบรมจึงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

2. ทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนของชุมชนต้องมีความรู้ มีทักษะและเทคโนโลยียอมทำให้ชุมชนเจริญขึ้น

3. องค์การทางสังคม ชุมชนใดมีองค์กรทางสังคมมากและมีความเข้มแข็งทางโครงสร้าง และการจัดการข่อมมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่า

4. ภาวะผู้นำ ชุมชนใดที่มีผู้นำย่อมมีศักยภาพที่สูงกว่าชุมชนอื่น แต่ก็ขึ้นอยู่กับสภาพการปฏิบัติงานของผู้นำว่ามีคุณภาพเพียงใด ในการสร้างกระบวนการจัดระเบียบสภาพภายในองค์กรของตนเองให้มีแผนปฏิบัติเป็นไปด้วยกัน

5. เครือข่ายสังคม ชุมชนใดที่มีชาวบ้านที่ติดต่อกับราชการ และภายนอกมากย่อมมีศักยภาพในการจัดการมากกว่า

6. การฝึกอบรม ชุมชนใดมีประชากรมารับการอบรมสูงมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ชุมชนนั้นมีการพัฒนาสูงกว่า เพราะรู้จักเอาประโยชน์ รู้จักการจัดการมากกว่า

สรุปได้ว่าทฤษฎีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดได้กล่าวถึงกระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน แต่ทางหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นต้นเรื่องต้องทำการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ประชาชน โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ รวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ของสิ่งที่จะต้องนำมาประกอบในการที่จะให้กระบวนการมีส่วนร่วมประสบผลสำเร็จมากที่สุด แต่มีทฤษฎีการพัฒนาการแพร่กระจายที่เน้นให้มีการสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนก่อนแล้วจึงจะเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในที่สุด

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การพัฒนาท้องถิ่นโดยมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องมุ่งเน้นที่ การสร้างศักยภาพของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างศักยภาพของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในที่นี้ไม่ได้หมายความถึงประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการหลายท่านได้คำอธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

เจมส์ คี บีนทอน (2524: 272) ได้อธิบายขั้นตอนการเข้าไปมีส่วนร่วมไว้เป็น 4

ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา เนื่องจากเหตุผลพื้นฐานคือ ชาวชุมชนประสบปัญหาเรื่องใด ยอมรับปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่บุคคลภายนอกเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรกับศักยภาพ ในการพัฒนาชุมชนนั้น

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงประกอบกิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้สึกผูกพันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อค้นคว้าเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาหนทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะกำหนดปัญหาและความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะในขั้นตอนการวางแผนแก้ไข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (ม.ป.ป. : 1) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. พลังกลุ่ม เป็นการรวมคนในชุมชนให้เป็น “องค์กรชุมชน” เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาท้องถิ่น โดยการศึกษาความต้องการของชุมชน การหาผู้นำ การเชื่อมโยงกลุ่มหรือเครือข่าย การสร้างจิตสำนึก และการสร้างกิจกรรมชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแปรรูปผลผลิต กลุ่มเกษตรกรรมผสมผสาน กลุ่มพัฒนาอาชีพ เรียกว่า “ขั้นรวมกลุ่ม”
2. พลังความคิด เป็นการร่วมคิด แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมากำหนดแนวทาง วิธีการและแผนงานในการแก้ปัญหาของชุมชน เรียกว่า “ขั้นร่วมคิด”
3. พลังการจัดการ เป็นการกำหนดตำแหน่ง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลในชุมชน เพื่อทำกิจกรรมในการแก้ปัญหาของชุมชน เรียกว่า “ขั้นร่วมทำ”
4. พลังภูมิปัญญา เพื่อให้บุคคลในชุมชน เกิดความรู้และมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและสร้างกิจกรรมในชุมชนได้อย่างมั่นคง สามารถสร้างองค์ความรู้ นำไปสู่การพัฒนาและเผยแพร่สู่องค์กรชุมชนอื่น ๆ เรียกว่า “ขั้นร่วมสรุปบทเรียน”
5. พลังปิติ เป็นการให้กำลังใจบุคคลที่เสียสละ ทำงานให้ชุมชนและสังคม เช่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ โดยได้รับการยกย่อง ชื่นชม ให้รางวัลบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรชุมชน เรียกว่า “ขั้นร่วมรับผลจากการกระทำบุคคล”

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ลำดับขั้นตอนในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ตรงตามความต้องการของชุมชน และสิ่งสำคัญต้องมีการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาต่อไป

ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ทั้งด้านระบบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม จัดว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ จากประสบการณ์ทำงานของโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541 : 113-114) ได้สรุปประสบการณ์การทำงานที่ถือว่าเป็น
ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม
สามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจ และเรียนรู้ร่วมกัน
ระหว่างชุมชน

1.2 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชนและ
ระหว่างชุมชน

1.3 การจัดทัศนศึกษาดูงาน และการเชิญผู้มีประสบการณ์มาให้ข้อคิดเห็น และ
แลกเปลี่ยนแนวคิด และประสบการณ์

1.4 การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

1.5 การลงมือปฏิบัติจริง

1.6 การถอดประสบการณ์ และสรุปบทเรียนจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการ
ทำงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. การพัฒนาผู้นำและเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความรู้หรือความสามารถ
ที่มีอยู่จะช่วยให้ผู้นำสามารถริเริ่มกิจกรรม การแก้ปัญหา หรือกิจกรรมการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1 แลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้นำ ทั้งภายในชุมชนเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่
กว้างและชัดเจนขึ้น

2.2 สนับสนุนให้เกิดเวทีเรียนรู้ระหว่างผู้นำ ทั้งภายในชุมชนและสิ่งที่ทำให้เกิดการ
เรียนรู้ที่กว้างและชัดเจนขึ้น

2.3 สนับสนุนให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนข้อมูล
ข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

2.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้
เกิดกระบวนการจัดการและการจัดองค์กรร่วมกัน

3. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามที่กล่าวมา
ข้างต้น ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ (2543 : 143) ได้กล่าวว่า ประชาชนอาจไม่ได้เข้ามามีส่วน
ร่วมในทุกขั้นตอน เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้นการตัดสินใจ จึงเป็นส่วนสำคัญที่นักพัฒนา
จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้กระทำการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา จึงถือว่าเป็นการมี
ส่วนร่วมที่แท้จริง เพราะประชาชนเป็นฝ่ายกำหนดความต้องการในการแก้ปัญหของชุมชนด้วย
ตนเอง สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้รับการเรียนรู้สภาพของชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงานและร่วมคิดค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

3.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมีการรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่จะต้องใช้

3.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน การใช้ทรัพยากร การประสานงาน และการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของบุคคล และสังคม

3.5 การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทันที

การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ประชาชน กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกคิด แสดงออกถึงสิ่งที่เขามี สิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญ วิธีการแก้ไขปัญหา และลงมือปฏิบัติโดยทำการส่งเสริมชักนำ สนับสนุนสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน องค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ อาจกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญในการบริหารงานภาครัฐ โดยเฉพาะในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนผู้รับบริการโดยตรง โดยองค์การหรือหน่วยงานผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการส่งต่อการบริการให้แก่ผู้รับบริการ ซึ่งการบริการสาธารณะนั้นจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือนิยามการบริการสาธารณะ ลักษณะและองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของการบริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ ได้แก่กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองจัดทำและเป็นหน้าที่การให้บริการประชาชนเป็นหน้าที่หลักของส่วนราชการ โดยตรง เพื่อบริการประชาชนที่มาติดต่อรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานบริการประชาชน และการลดขั้นตอนการให้บริการประชาชน

เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้องและทันสมัย ทั้งนี้การให้บริการจะทำได้โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ของประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการอย่างเท่าเทียมกัน การให้บริการประชาชนนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา คู่มือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริการไว้ พอสรุปได้ดังนี้

เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์ (2537 : 13) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะว่า การที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐ หรือเอกชนมีหน้าที่ในการส่งต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. สถานที่และบุคคลที่ให้บริการ
2. ปัจจัยที่นำเข้าหรือทรัพยากร
3. กระบวนการและกิจกรรม
4. ผลผลิตหรือตัวบริการ
5. ช่องทางการให้บริการ
6. ผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการ

กุลธน ธนาพงศธร (2538 : 303-304) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการไว้ ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้ต้องสนองตอบความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ หรือทั้งหมด มิใช่การจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยประโยชน์และการบริการแล้ว ยังไม่คุ้มกับการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วย
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ให้บริการ
3. หลักความเสมอภาค กล่าวคือ บริการที่จะได้นั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคล หรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจากคนอื่น ๆ อย่างเห็นชัด
4. หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการขอรับบริการต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะง่าย สะดวกสบาย สั้นเปลืองทรัพยากรน้อย ทั้งยังไม่สร้างความยุ่งยากแก่ผู้รับบริการมากจนเกินไป

จินตนา บุญบงการ (2539 : 47-48) ได้ให้ความหมายของการบริการว่า เป็นสิ่งที่จับสัมผัสและต้องไต่ยาก และเสื่อมสูญสภาพไปได้ง่าย บริการจะทำทันทีและส่งมอบให้ผู้รับบริการทันที หรือเกือบจะทันที ดังนั้น การบริการจึงเป็นกระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการ ไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้ชัดเจนแต่ออกมาในรูปของเวลา สถานที่ รูปแบบ และที่สำคัญเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยทางจิตวิทยาให้เกิดความพึงพอใจ คือว่าการบริการตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า (Service) ซึ่งถ้าหากหาความหมายดี ๆ ให้กับภาษาอังกฤษทั้ง 7 ตัวนี้อาจได้ความหมายของการบริการ ที่สามารถยึดเป็นหลักในการปฏิบัติได้ตามความหมายของอักษรทั้ง 7 นี้คือ

S แทน Smiling Sympathy ยิ้มแย้มและเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจต่อความลำบากยุ่งยากของผู้มารับบริการ

E แทน Earthy Response ตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้มารับบริการอย่างรวดเร็วทันใจ โดยไม่ให้เอ่ยปากเรียกร้อง

R แทน Response แสดงออกถึงความนับถือให้เกิดริศกับผู้มารับบริการ

V แทน Voluntariness Manner การให้บริการที่ทำอย่างสมัครใจ เต็มใจทำไม่ใช่ว่าทำงานอย่างเลื่องไม่ได้

I แทน Image Enhancing การรักษภาพลักษณ์ของผู้ให้บริการ และภาพลักษณ์ขององค์กรด้วย

C แทน Courtesy ความอ่อนน้อม อ่อน โขน สุภาพ มีมารยาทดี

E แทน Enthusiasm ความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้นขณะบริการ และให้บริการมากกว่าที่ผู้รับบริการคาดหวังเอาไว้

ประดับ นวลละออง (2542 : 10) กล่าวว่า การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงบริการ และความพอใจเพียงของการบริการที่มีอยู่ คือ ความพอใจระหว่างบริการที่มีอยู่ กับ ความต้องการการขอรับบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวกโดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทางความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการ ให้ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวก ความสามารถของผู้รับบริการในการที่จะเสีย ค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ การยอมรับคุณภาพของการบริการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย

กรมการปกครอง (2548 : 27) ได้ให้ความหมายของการบริการว่า เป็นการระดมทรัพยากรทั้งหมดมารวมกันปรับปรุงระบบ หรือกรรมวิธีการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการ

ของผู้รับบริการ หรือผู้รับผลงาน โดยมีการเรียนรู้ และการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้หลักการสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการให้บริการดังนี้

1. เปลี่ยนจากการมุ่งปัญหาหรือตั้งรับ ไปสู่การพยายามปรับปรุง หรือออกแบบเพื่อป้องกันปัญหาในทุกส่วน

2. ปรับกระบวนการทำงานเป็นเชิงบวกมากขึ้น ประกอบด้วย

2.1 เน้นการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้รับผลงาน หรือผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการต้องทำความเข้าใจกับปัญหาของผู้รับบริการ นำเสนอทางเลือก และให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเท่าที่จะเป็นไปได้

2.2 เน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงาน หรือระบบงานอย่างไม่สิ้นสุด ทำความเข้าใจกับกระบวนการอย่างลึกซึ้ง ทำให้เห็นทางออกในการปรับปรุง ได้ดีขึ้น มิใช่เป็นการแก้ไขเฉพาะหน้าและใช้คิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูล

2.3 เน้นการเสริมพลังเจ้าหน้าที่และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้นำมีความสามารถ ชักจูงให้ผู้ปฏิบัติในองค์กรทุกคนมีอุดมการณ์ร่วมกัน และมีความมุ่งมั่นร่วมกันและมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้บรรลุอุดมการณ์นั้น เสริมพลังให้ผู้ปฏิบัติแก้ไขปัญหาและให้โอกาสทดลองความคิดใหม่ ๆ โดยไม่ต้องกลัวถูกตำหนิหากมีความผิดพลาด

สรุปได้ว่า การบริการสาธารณะเป็นกิจกรรมด้านการให้บริการของรัฐ หรือองค์กรของรัฐต่อประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐ ไม่คิดมูลค่าจากการให้บริการ และการให้บริการที่ดี ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงบริการ และความพอเพียงของการบริการที่มีอยู่ เช่น ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่กับการบริการที่ความต้องการการบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวก โดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทางความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ที่ผู้รับบริการว่าให้ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวก การยอมรับคุณภาพของการบริการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย

หลักเกณฑ์สำคัญในการจัดบริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ หรือกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองเป็นฝ่ายจัดทำ หรือให้เอกชน ดำเนินการ ย่อมจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งสิ้น จึงจะถือว่าเป็นการบริการสาธารณะเพื่อประชาชน

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 40 - 52) กล่าวว่า กฎหมายของการบริการสาธารณะ หรือหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะนี้ ได้ถูกสร้างขึ้นมาให้มีส่วนคล้ายกันกับหลักทั่วไปของกฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงสถานภาพของ

บริการสาธารณะ กฎหมายของการบริการสาธารณะ หรือหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการจัดทำบริการสาธารณะ ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. หลักว่าด้วยความเสมอภาค

เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการแรกในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากการที่รัฐเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะนั้นรัฐมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการจัดทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน กิจกรรมใดที่รัฐจัดทำเพื่อบุคคลใดโดยเฉพาะจะไม่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณะ ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติ หรือได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน

หลักการว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อบริการสาธารณะ (Principe d'egalite) นี้เป็นหลักมีที่มาจากหลักความเสมอภาคกันทางกฎหมายซึ่งบัญญัติไว้ในคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง (Declaration des droits de l'home et du citoyen) ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 หลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อบริการสาธารณะนี้เป็นการรับรองขั้นพื้นฐานของสิทธิที่จะเสมอภาคทางกฎหมายอันหมายถึงความเสมอภาคทางด้านสถานภาพของผู้ใช้บริการ และความเสมอภาคในระหว่างคู่สัญญา

หลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อบริการสาธารณะนี้ ส่วนหนึ่งมีที่มาจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ได้พยายามวางหลักเกณฑ์และสร้างทฤษฎีขึ้นมาเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง จนกระทั่งในปัจจุบันได้กลายเป็นหลักกฎหมายทั่วไป (Principe General Du Droit) นอกจากนี้หลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อบริการสาธารณะยังมีที่มาจากแนวคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnal) ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกด้วย

2. หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง

เนื่องจากการบริการสาธารณะเป็นกิจการที่มีความจำเป็นสำหรับประชาชน ดังนั้น หากบริการสาธารณะหยุดชะงักลงไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ประชาชนผู้ใช้บริการสาธารณะย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายได้ ด้วยเหตุนี้ บริการสาธารณะจึงต้องมีความต่อเนื่องในการจัดทำ

หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง (Principe De Continuite) ของบริการสาธารณะเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากหลักที่ว่าด้วยความต่อเนื่องของรัฐ (Principe De La Continuite de l'Etat) หลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะนี้ถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดคดี Winkell ลงวันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ. 1909 โดยพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนชื่อ Tardieu ได้กล่าวไว้ว่า “ความต่อเนื่องเป็นหัวใจสำคัญของบริการสาธารณะ” และหลังจากนั้นคำวินิจฉัยของศาลปกครองที่ตามมาต่างก็ให้ความสำคัญกับหลักว่าด้วยความต่อเนื่องจนกระทั่งในปัจจุบัน หลักว่าด้วย

ความต่อเนื่องของบริการสาธารณะจึงได้กลายมาเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะที่มีคุณค่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไป (Principe General Du Droit)

หลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะนี้ได้รับการยอมรับจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเช่นกัน โดยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ยืนยันหลักดังกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยคดี Continuite du service public de la radio-television ลงวันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 1979 ว่า “ความต่อเนื่องของบริการสาธารณะมีลักษณะเป็นหลักตามรัฐธรรมนูญ” หลักการที่สำคัญของหลักการว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะ คือ นิติบุคคลผู้มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะเกิดการหยุดชะงักจะต้องมีความรับผิดชอบและในกรณีที่เกิดการหยุดชะงักในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Collectivites Territoriales) หรือองค์การมหาชน (Etablissements Publics) องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล (Tutelle) จะต้องเข้าดำเนินการแทนเพื่อเป็นหลักประกันการต่อเนื่องของบริการสาธารณะ

ความต่อเนื่องดังกล่าวไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนตายตัวว่าจะต้องมีลักษณะอย่างไรสำหรับบริการสาธารณะบางประการ ซึ่งจะต้องจัดทำอย่างถาวร เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและภายนอกประเทศ การรักษาพยาบาล การควบคุมการคมนาคมทางอากาศความต่อเนื่อง จะหมายถึงการจัดทำบริการสาธารณะประเภทนั้น ๆ ตลอดเวลาวันละ 24 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 7 วัน ในขณะที่บริการสาธารณะบางประเภทซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดทำอย่างถาวร แต่จะต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอก็อาจจะทำโดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบางประการ เช่น พิพิธภัณฑสถานกำหนดเวลาปิด - เปิด กำหนดวันหยุดได้ การศึกษาสามารถกำหนดวัน เวลาในการให้การศึกษา รวมทั้งหยุดพักร้อนประจำปีได้อีกด้วย นอกจากนี้ ความต่อเนื่องยังขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสภาพสังคมอีกด้วย เช่น การส่งจดหมายภายในประเทศฝรั่งเศสเมื่อต้นศตวรรษที่ผ่านมา ทำการส่งวันละ 3 ครั้ง และ 1 ครั้งในวันอาทิตย์ แต่ในปัจจุบันการส่งจดหมายทำการส่งวันละ 1 ครั้ง และหยุดในวันอาทิตย์เป็นต้น

3. หลักการว่าด้วยปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

บริการสาธารณะที่คืบหน้าจะต้องสามารถปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และความจำเป็นในทางปกครองที่จะรักษาประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งเพื่อปรับปรุงให้เข้ากับวิวัฒนาการของความต้องการส่วนรวมของประชาชนด้วย

หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง (Principe d' adaptation หรือ Principe de mutabilite) มีความหมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริการสาธารณะให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการสาธารณะอยู่เสมอ เพื่อให้บริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองจัดทำมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือประโยชน์มหาชน

หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนี้มีลักษณะแตกต่างจากหลักว่าด้วยความต่อเนื่อง และหลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีลักษณะเป็น “หลักกฎหมายทั่วไป” หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนจากคำวินิจฉัยทางปกครอง แต่มีการกล่าวหาพิง หรือให้ข้อคิดเห็นไว้ในคำวินิจฉัยของศาลปกครองว่า โดยสภาพของการจัดทำบริการสาธารณะทั่ว ๆ ไปที่มีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการของประชาชน เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ความต้องการของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป บริการสาธารณะนั้นก็อาจจะได้รับการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของประชาชนไปด้วย

ดังนั้น การบริการ จึงหมายถึง กระบวนการของกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการ ไปยังผู้รับบริการซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ และไม่ได้เป็นผลของการเป็นเจ้าของสิ่งใดแต่ออกมาในรูปแบบของเวลา สถานที่ รูปแบบ และที่สำคัญเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยทางจิตวิทยาให้เกิดความพึงพอใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้าน การให้ผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่กัน ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชน เป็นสิ่งที่ตามหลักการ ได้รับบริการ การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน งานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นวางกรอบเอาไว้โดยกฎหมาย ทำให้ประชาชนมีความสำคัญด้านการประเมินผลกิจกรรม โดยสาธารณะ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการสร้างความสุขให้แก่ชุมชนอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแนวคิดในการปกครองประเทศแล้ว รัฐบาลซึ่งเป็นองค์กรทางการเมืองที่ปกครองประเทศ ยังมีภาระหน้าที่อย่างมากในการบริหารประเทศเพื่อให้ประชาชนได้รับความสุข และความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม แต่ข้อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนทั่วประเทศ อาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานจากการดูแลไม่ทั่วถึง จากการทำไม่อาจสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดในด้านงบประมาณ และบุคลากรที่ไม่อาจจะดำเนินการได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระหน้าที่ของรัฐบาลส่วนกลาง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อสนองความต้องการของชุมชน เกิดความสะดวกรวดเร็ว ตรงกับความประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น (พจนันต์ เอี่ยมสำอาง. 2542 : 15)

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับแนวคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายหรือนิยามไว้มากมาย อาจแตกต่างกันบ้างในการใช้คำ สำนวน และรายละเอียดเท่านั้น แต่ในหลักการที่สำคัญมีนัยที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526 : 10) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ดังนี้

1. ฮอลโลเวย์ (Holloway, 1951 : 398) กล่าวว่า “การปกครองตนเองของท้องถิ่น” หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

2. รอปสัน (Robson, 1953 : 574) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กรปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และมีองค์กรที่จำเป็น (Necessary organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

3. วิท (Wit, 1967 : 14-21) ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้อำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น”

วิญญู อังคนารักษ์ (2531 : 4) ได้ให้นิยาม การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองบางอย่าง ซึ่งรัฐ ๆ ได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการของส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้ดำเนิน ไปอย่างประหยัด มี

ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตรงกับความประสงค์ของประชาชนโดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น ๆ ยิ่งกว่าผู้อื่น โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกขึ้นมาทั้งหมด แต่บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอควร

อุทัย หิรัญโต (2531 : 28) ให้ความหมายว่า การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยการดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 27) ได้กล่าวถึงการเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นนั้นต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองโดยตนเองทางตรงให้มากขึ้น หมายความว่า ถ้าเป็นประชาธิปไตยระดับประเทศเน้นที่การเลือกผู้แทน แต่ถ้าเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง คือเน้นการที่ประชาชนปกครองตนเอง

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้นพอสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายกำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

หลักการและความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกำหนดบนพื้นฐานของทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย เพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการบริหารประเทศที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น ทั้งในด้านการเงิน ด้วยบุคคลตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง การแก้ไขปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นสามารถให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็น

อย่างดีสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การบริหารงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นและมีประสิทธิภาพ

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547 : 23; อ้างถึงในสำเร็จ รักษาวัฒนธรรม : 2551 : 30) การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจของการปกครองตามที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง ซึ่งสรุปหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นปกครองตนเอง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองตนเองโดยการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกชั้นตอน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทราบสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล (2532 : 41-43) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจาก

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับให้ การปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎ ข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัด ต่อกฎหมาย หรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนใน ส่วนรวม
สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชน ดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการ กำหนดนโยบายตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายกำหนดภายในท้องถิ่นของ ตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการ ปกครองประเทศโดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการ กระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.) ถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของ หลักการกระจายอำนาจการปกครอง ในเรื่องการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความสำคัญและคำจำกัดความหรือความหมายไว้ ตัวอย่างเช่น

ความหมายของการกระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นไว้มากมาย มีทั้งคล้ายและแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2537 : 10) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า การ กระจายอำนาจ เป็นคำในวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้แก่ ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลาง รวมศูนย์อำนาจในการจัดการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแล ได้แก่ ระบบสาธารณสุข การศึกษาและศิลปวัฒนธรรมการดูแลชีวิตและทรัพย์สิน และการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ สองอย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาด คือ การทหาร และ การต่างประเทศ

ขอบเขตการดูแลกิจการในท้องถิ่นในแต่ละประเภทต่างกันไปในรายละเอียด ตามลักษณะของแต่ละประเภท แต่ส่วนที่เหมือนกันและมีความสำคัญอย่างยิ่งคือ รัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเอง แต่ปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาท และอำนาจในการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ของชีวิตในท้องถิ่นตน

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่าน อาทิ ประหยัด หงษ์ทองคำ และศาสตราจารย์ บอนนาร์ด์ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจแบ่งออกได้ 2 ความหมาย คือ (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2535 : 9)

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปในท้องถิ่นจัดกิจการหรือบริหารสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

ความสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังที่กำหนดในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 14 ตามมาตรา 78 มาตรา 281 มาตรา 282 มาตรา 283 สรุปได้คือ รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร

การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะและที่สำคัญตามมาตรา 283 ได้กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างส่วนราชการกลาง และส่วนราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ (ปรารภนา ไวมงคุณ. 2552 : 22-23; อ้างถึงใน สำเร็จ รักษาวัฒนธรรม. 2551 : 35)

ลิขิต ชีรเวทิน (2535: 3) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมโดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นรากฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้คืออาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง จากแนวความคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศอีกด้วย

หลักการกระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 57) การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น สำคัญและหลักการกระจายอำนาจ ได้แบ่งหลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) การกระจายอำนาจปกครองนั้น จะต้องมีการเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การเป็นนิติบุคคลก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์กรนั้นไม่มีอำนาจ

อิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอองค์การเหล่านี้จะเช่นนี้ก็จะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่อำนาจอิสระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควร ไม่มากเกินไป จนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (Unity and Sovereignty) ของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่มีอำนาจที่ตามกฎหมายกำหนดให้และให้มืองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจจะทำให้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม อันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้

4. มีงบประมาณเป็นของตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองรวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้หาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การจัดระเบียบการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และ หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ส่วนการปกครองระดับใดจะให้อำนาจแก่หลักการใด

มากกว่ากันขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาในอดีตและสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ

ข้อพิจารณาในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประยูร กาญจนาคุล (2533 : 10) การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบโดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยประชาชนเป็นหลัก ซึ่งมีข้อพิจารณา ดังนี้

1. ขอบเขตของการกระจายอำนาจ หากมีการกระจายอำนาจเกินขอบเขตอาจนำมาซึ่งการบั่นทอนเอกภาพและความมั่นคงของประเทศ ปัญหาอยู่ที่ทำอย่างไรส่วนกลางจึงจะกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ได้อย่างเพียงพอเหมาะสมและสามารถที่จะปกครองตนเองได้โดยอิสระ และไม่เกิดผลเสียหายแก่ท้องถิ่นและเอกภาพของรัฐ
2. การคำนึงถึงประโยชน์ของท้องถิ่นฝ่ายเดียว การกระจายอำนาจทำให้ราษฎรในท้องถิ่นเห็นประโยชน์ของท้องถิ่นของตนสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เพราะการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นในการปกครองตนเองจะทำให้เกิดลักษณะมุ่งสร้างสรรค์ความเจริญในท้องถิ่นคนฝ่ายเดียว บางครั้งอาจลืมนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมไป ซึ่งอาจทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างท้องถิ่นหรือท้องถิ่นกับรัฐบาลกลาง
3. การใช้อำนาจหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น การกระจายอำนาจทำให้เกิดผู้นำในท้องถิ่น แม้ว่าจะมาจากการเลือกตั้งก็ตามแต่ก็อาจเกิดการถือพรรคถือพวก มุ่งทำประโยชน์แก่พวกของตน เป็นการเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยปราศจากความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ ขาดความพอใจและได้รับความเดือดร้อน
4. การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหลักการรวมอำนาจ เพราะต้องมีการแยกงบประมาณเป็นของท้องถิ่นไปโดยเฉพาะ มีเจ้าหน้าที่ มีเครื่องมือเครื่องใช้โดยเฉพาะ ไม่อาจสลับหมุนเวียนกันใช้เหมือนแบบรวมอำนาจ อาจขอยืมได้บ้างเป็นครั้งคราว การใช้จ่ายของท้องถิ่นมักเป็นไปโดยสุรุ่ยสุร่าย หรือใช้จ่ายในกิจการที่ไม่สมควร จึงต้องมีการตรวจสอบและควบคุมที่เพียงพอ
5. การขาดความเสมอภาคระหว่างท้องถิ่น เมื่อคำนึงว่าทุกท้องถิ่นควรได้รับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน การกระจายอำนาจก็ขัดกับหลักการดังกล่าว หากมีการกระจายอำนาจมากแต่ไหนก็ยิ่งเกิดความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น เพราะการที่ท้องถิ่นดำเนินการของคนมีอิสระทางการคลัง

รัฐบาลมีบทบาทจำกัดในการดูแล ท้องถิ่นที่เจริญแล้วย่อมมีรายได้ มีปัญหาไม่เหมือนกับท้องถิ่นที่ยังไม่เจริญ ระดับความเจริญของแต่ละท้องถิ่นก็จะมี ความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น

6. การคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ (2524 : 10) เห็นว่าระดับความรู้ความสามารถของประชาชนในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถมองได้สองประการ คือ

ประการแรก ระดับความรู้ความสามารถของท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญอาจไม่สอดคล้องและรองรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับความเจริญก็เช่นเดียวกัน การจัดตั้งและการดำเนินงานปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมดังกล่าว ซึ่งแนวความคิดนี้ก็นำมาสู่การแยกระดับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเภทเดียวกัน การกระจายอำนาจจะต้องกำหนดเป็นหลักการว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะเป็นผู้ส่งเสริมให้คำแนะนำ แนวทางการปฏิบัติเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการปกครองตนเองและบริหารงานท้องถิ่น

ประการที่สอง รัฐบาลต้องสร้างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ให้ความหมายที่จะสามารถดึงดูดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถของท้องถิ่นเข้ามาบริหารงาน โดยจะต้องกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจและงบประมาณให้สามารถดำเนินงานได้พอสมควร เพื่อดึงดูดคนในท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญและความสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานแทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสภาตำบล อบต. หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีการแก้ไขถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติกล่าวคือ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ฝ่ายการเมือง และบุคลากรฝ่ายประจำ กล่าวคือ

ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย

1. สภากองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน โดยให้ที่ประชุมเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภา อีก 1 คน นอกนั้นเป็นสมาชิกสภา โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี โดยสภากองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ดังนี้

1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา อบต. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในตำบลนั้น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกิน 2 วาระ ทั้งนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) อาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกอบต. มอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้ ส. อบต. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อีก 1 คน นายก อบต. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบ เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ยังต้องควบคุม และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายและเป็น ผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

บุคลากรฝ่ายประจำ ประกอบด้วย

1. นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล (ปลัด อบต. และรองปลัด อบต.) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของแผนงานที่สภา อบต. เป็นผู้กำหนด ให้สอดคล้องกับกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับงานภายในหน้าที่ และความรับผิดชอบปกครองบังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างประจำของ อบต. ทั้งหมด ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิจารณา ทำความเห็น สรุปรายงาน เสนอแนะ และดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของ อบต. การจัดตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงเขต อบต. การป้องกันและระงับอัคคีภัย การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ การทะเบียน การศึกษา การเลือกตั้ง งานเลขานุการสภา อบต. และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. นักบริหารงานทั่วไป (หัวหน้าสำนักงานปลัด อบต.) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับ งานงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. นักบริหารงานคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง) ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี การตัดโอนเงินเดือน การรายงานเงินคงเหลือ การจัดทำงบจัดทำบัญชีทุกประเภท งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4. นักบริหารงานช่าง (หัวหน้าส่วนโยธา) ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบงานประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้าง งานซ่อมบำรุง งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

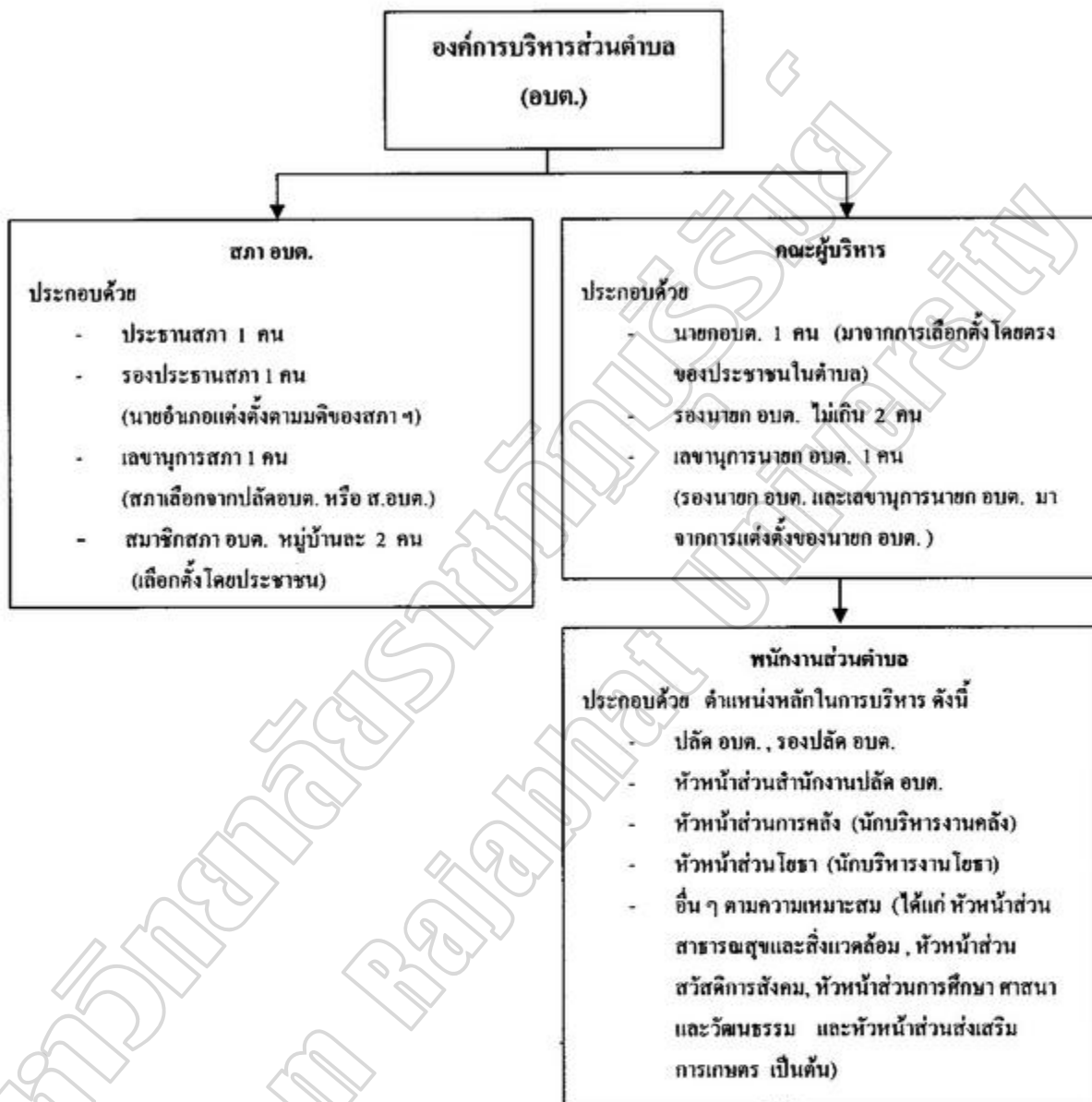
5. นักบริหารงานสาธารณสุข (หัวหน้าส่วนสาธารณสุข) ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานสาธารณสุข การประมวล และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับสาธารณสุข การเฝ้าระวังโรค การวางแผนการให้บริการสาธารณสุข และปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับงานสาธารณสุข

6. นักบริหารการศึกษา (หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนทุกระดับ ที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

7. นักบริหารงานสวัสดิการสังคม (หัวหน้าส่วนสวัสดิการสังคม) ส่วนสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ในการพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์ ทำความเห็น สรุปรายงาน เสนอแนะและดำเนินการปฏิบัติงานบริหารงานสวัสดิการสังคมที่ยาก โดยควบคุมตรวจสอบการจัดการงานต่าง ๆ หลายด้าน เช่น งานสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาชุมชน เป็นต้น และปฏิบัติงานหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8. นักบริหารงานเกษตร (หัวหน้าส่วนส่งเสริมการเกษตร) มีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิเคราะห์วิจัยทางการเกษตร เช่น การเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์ การขยายพันธุ์ เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ตำแหน่งในข้อ 5 - 8 เป็นตำแหน่งในส่วนอื่น ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่ามี ความจำเป็นและเหมาะสมในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ โดยต้องได้รับความเห็นชอบการกำหนดส่วนราชการ จากคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัด (ก.อบค.) ก่อน

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มา : กรมการปกครอง (2546 : 75)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ทั่วไป ได้แก่ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตาม (มาตรา 66)
 2. อำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ มีดังนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 - 2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.3 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 - 2.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรตามความจำเป็นสมควร
 3. อำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ ดังนี้
 - 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
 - 3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
 - 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
 - 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพราษฎร
 - 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - 3.9 หาประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
 - 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ที่อาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อกระทำการร่วมกันได้ การทำกิจการนอกเขตดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำ และเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. อำนาจหน้าที่ในการออกข้อบังคับตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถที่จะออกข้อบังคับซึ่งเป็นกฎหมายของท้องถิ่นให้ประชาชนในตำบลได้ปฏิบัติหากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษการออกข้อบังคับดังกล่าวเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย โดยมีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด เดิมเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสภาตำบลมาก่อน และต่อมามีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เป็นผลให้สภาตำบลหินลาด เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีอาคารที่ทำการเป็นของตนเองใช้สำหรับบริการประชาชนที่มาติดต่อราชการได้ด้วยความสะดวก ซึ่งที่ทำการดังกล่าว ตั้งอยู่ที่ 144 หมู่ที่ 4 ตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตราองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด

ภาพประกอบ 2 ตราองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด (2552 : 5)

ดวงตราสัญลักษณ์ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด เป็นตรา “ปราสาทหินล้อมรอบด้วยคอกบัวหลวง” ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ ร่วมเย็น แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติ

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะที่ตั้ง / อาณาเขต และเขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหนึ่งในเก้าของอำเภอบ้านกรวด เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชนากลาง ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านกรวดไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 12 กิโลเมตรและห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณ 60 กิโลเมตร

2. พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 32.48 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด 9 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

2.1 บ้านถนนน้อย	หมู่ที่ 1 นายปราณี	โสสี	ผู้ใหญ่บ้าน
2.2 บ้านสะพานทรายเก่า	หมู่ที่ 2 นายทองสุข	พรมวงษา	ผู้ใหญ่บ้าน
2.3 บ้านสะพานทรายใหม่	หมู่ที่ 3 นายเจื่อน	ชินกระมล	ผู้ใหญ่บ้าน
2.4 บ้านหินลาด	หมู่ที่ 4 นายพิรุณ	ภักดีแดง	ผู้ใหญ่บ้าน
2.5 บ้านหินลาด	หมู่ที่ 5 นายสำอางค์	สิงห์เนตรนอก	ผู้ใหญ่บ้าน
2.6 บ้านหินลาด	หมู่ที่ 6 นายบุญยัง	พลหาญ	ผู้ใหญ่บ้าน
2.7 บ้านหนองม่วง	หมู่ที่ 7 นายประยวร	โพชนอก	ผู้ใหญ่บ้าน
2.8 บ้านโนนค้อ	หมู่ที่ 8 นายสวาท	ทอนศรี	กำนัน
2.9 บ้านหินลาด	หมู่ที่ 9 นายไพบูลย์	สอนเสนา	ผู้ใหญ่บ้าน

3. อาณาเขตติดต่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาท และเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลปึงกู (บ้านหนองน้ำขุ่น) อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4. โครงสร้างพื้นฐาน

4.1. การคมนาคมและการจราจร

4.1.1 การคมนาคมติดต่อกับที่ว่าการอำเภอบ้านกรวด และตำบลใกล้เคียง

4.1.1.1 ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2165 (สาย บ้านโนนเจริญ - บ้านพาศี) ประมาณ 5 กิโลเมตร เชื่อมกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2075 (สายประโคนชัย - บ้านกรวด) ที่บ้านพาศี ตำบลปึงกู อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4.1.1.2 ถนนลูกรังจากบ้านถนนน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด ระยะทาง ประมาณ 6 กิโลเมตร เชื่อมกับถนน รพช. บร 11034 (บ้านกรวด - โศกกระชาย) ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ถึงที่ว่าการอำเภอบ้านกรวด

4.1.2 การคมนาคมติดต่อกันภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีเส้นทางที่สำคัญ ดังนี้

4.1.2.1 ถนนลาดยางของกรมโยธาธิการ (บ้านกรวด - หินลาด) สายที่ 1,2,3,4 ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร ผ่าน หมู่ที่ 2,3,4,5,6,7 และ 8

4.1.2.2 ถนนลูกรังหมู่ที่ 1 บ้านถนนน้อยเชื่อมการคมนาคม ระหว่างหมู่ที่ 1 กับหมู่ที่ 2 บ้านสะพานทรายเก่า

4.2. แม่น้ำลำคลองที่ใช้สัญจรทางน้ำ - ไม่มี

5. การประปา

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ได้มีน้ำประปาบริการประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด โดยได้รับน้ำประปาของแต่ละหมู่บ้านในปีงบประมาณนี้ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ได้มีนโยบายที่จะดำเนินการให้ประชาชนได้มีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึง

6. การไฟฟ้า

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ได้ดำเนินการจำหน่ายไฟฟ้า ให้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อยู่ในความรับผิดชอบและดำเนินงาน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอประโคนชัย โดยจ่ายกระแสไฟฟ้าภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจ่ายให้กับบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ธุรกิจบริการ อุตสาหกรรมและหน่วยงานราชการเป็นต้น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนจำนวนหลังคาบ้านเรือนที่มีไฟฟ้าใช้จำนวน 1,133 หลังคา

การสื่อสารระบบโทรคมนาคม หมายถึง ระบบการสื่อสารที่มีการให้บริการ เช่น โทรศัพท์ และการสื่อสารอื่นๆดังต่อไปนี้

1. โทรศัพท์

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ไม่มีโทรศัพท์แบบคู่สายขององค์การ โทรศัพท์ มาให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งปัจจุบันประชาชนได้ใช้โทรศัพท์ระบบ ทีทีแอนที มาทำการติดตั้งให้ และประเภทมีผู้ดูแลซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และมีประเภทโทรศัพท์มือถือ (โทรศัพท์เคลื่อนที่) จำนวน โทรศัพท์แยกประเภทโดยประมาณดังนี้

1.1 จำนวน โทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่	จำนวน	40	หมายเลข
1.2 จำนวน โทรศัพท์สาธารณะ ในเขตพื้นที่	จำนวน	16	หมายเลข
1.3 จำนวน โทรศัพท์ส่วนราชการ	จำนวน	1	หมายเลข

2. ไปรษณีย์โทรเลข

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ได้รับการบริการเรื่องไปรษณีย์โทรเลขโดยเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์อำเภอบ้านกรวดมาให้บริการประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนใกล้เคียง (ส่งจดหมายเอง)

3. ระบบเสียงตามสาย หอกระจายข่าว

ระบบหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดสามารถบริการข่าวให้กับประชาชนได้ประมาณร้อยละ 70

ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ / รายได้ประชากร

ลักษณะการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด
ทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น

1. การเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ปลูกยางพารา ทำนา ทำสวน ปลูกผัก
2. ร้านขายของชำ
3. ปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ฟาร์ม โค กระบือ เป็ด สุกร
4. การบริการ
5. อื่น ๆ

ด้านเกษตรกรรม

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในพื้นที่ทั่วไปในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลหินลาด ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 90 ประกอบอาชีพปศุสัตว์ ร้อย
ละ 5 ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 5

ด้านการพาณิชย์กรรม/การบริการ

การพาณิชย์ส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ไม่มีแหล่งเงินทุน หรือ
แหล่งทุนตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากธนาคารที่อยู่ในเขต
อำเภอบ้านกรวด และเขตอำเภอใกล้เคียง และมีแหล่งทุนของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ของแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้เป็นของนายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง สถานประกอบการ
ด้านการพาณิชย์กรรม และการบริการ เช่น

สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม

1. สถานบริการน้ำมัน	จำนวน	2	แห่ง
2. ร้านค้าทั่วไป	จำนวน	39	แห่ง
3. ร้านซ่อมฯ	จำนวน	7	แห่ง

การอุตสาหกรรม

ลักษณะอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด โดยส่วนใหญ่แล้วยังเป็น
อุตสาหกรรมขนาดย่อมหรืออุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ประกอบการอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบล ได้แก่

1. โรงสีข้าว จำนวน 23 แห่ง
2. กลุ่มอาชีพชุมชน
 - 2.1. กลุ่มทอผ้าไหม หมู่ที่ 2,3,4,5,6,7,8

- 2.2. กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ บ้านถนนน้อย หมู่ที่ 1
- 2.3. กลุ่มไม้กวาดดอกหญ้าบ้าน โนนค้อ หมู่ที่ 8
- 2.4. กลุ่มอาชีพทำหมอนพิกทองบ้านหนองม่วง หมู่ที่ 7
- 2.5. กลุ่มเย็บผ้าสำเร็จรูป บ้านละหานทรายเก่า หมู่ที่ 2 และบ้านหนองม่วง หมู่ที่ 7
- 2.6. กลุ่มศิลปหัตถกรรมบ้านหินลาด หมู่ที่ 6
- 2.7. กลุ่มอาชีพผลิตพันธุ์ข้าวหอมมะลิบ้านถนนน้อย หมู่ที่ 1

การท่องเที่ยว

ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีแหล่ง โบราณสถาน (เตาเผาโบราณ และปราสาทอม) เป็นที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ และกำลังดำเนินการที่จะปรับปรุงหนองละหานทรายให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวมีพื้นที่ ประมาณ 1,000 ไร่ เหมาะสำหรับการปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในอนาคต ตลอดจนเป็นที่พักผ่อนและออกกำลังกายสำหรับประชาชน

การปศุสัตว์

สำหรับการปศุสัตว์ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ประชาชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด และไก่

ด้านสังคม

ศาสนาผู้นับถือศาสนา ร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

1. วัดจำนวน 2 วัด
2. สำนักสงฆ์ 2 แห่ง

วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีดังนี้

1. ชื่อประเพณีบุญบั้งไฟ ประมาณเดือน พฤษภาคม กิจกรรมสังเขป มีการจัดงานประกวดขบวนแห่บั้งไฟ
2. ชื่อประเพณี สงกรานต์ ประมาณเดือน เมษายน กิจกรรมสังเขป มีการจัดงานสงกรานต์ในส่วนราชการและจัดงานในแต่ละชุมชน และที่วัด โดยจัดรวมที่วัดบ้านหินลาด รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ตลอดจนการจัดงานแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน
3. ชื่อประเพณี บุญบวงสรวงปราสาทอม ประมาณเดือน เมษายน กิจกรรมสังเขป จะมีการจัดงานที่บริเวณปราสาทอม โดยมีประชาชนหรือชาวบ้านร่วมกันจัดงาน มีมหรสพฉลอง และมีการเล่นต่างๆ

กีฬา นันทนาการ /พักผ่อน

1. สนามกีฬาเอนกประสงค์ จำนวน 2 แห่ง (หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7)
2. สนามบาสเก็ตบอล จำนวน 1 แห่ง (รร. บ้านละหานทรายใหม่)
3. สนามฟุตบอล จำนวน 4 แห่ง (รร. บ้านถนนน้อย , รร. บ้านละหานทรายเก่า , รร. บ้านละหานทรายใหม่ รร. บ้านหินลาด)
4. สนามตะกร้อ จำนวน 4 แห่ง (รร. บ้านถนนน้อย, รร. บ้านละหานทรายเก่า, รร. บ้านละหานทรายใหม่ ,รร. บ้านหินลาด)
5. สนามวอลเลย์บอล จำนวน 4 แห่ง (รร. บ้านถนนน้อย, รร. บ้านละหานทรายเก่า, รร. บ้านละหานทรายใหม่ ,รร. บ้านหินลาด)
6. สนามเด็กเล่น จำนวน 4 แห่ง (รร. บ้านถนนน้อย, รร. บ้านละหานทรายเก่า, รร. บ้านละหานทรายใหม่ ,รร. บ้านหินลาด)

ด้านการเมือง - การบริหาร

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดตามพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 โดยมีการบริหารและโครงสร้างการจัดองค์กร อำนาจหน้าที่ดังนี้

1. การบริหาร เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ในรูปแบบการบริหารของคณะผู้บริหาร ซึ่งการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ประกอบด้วยองค์การดังนี้
 - 1.1 ฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี
 - 1.2 ฝ่ายบริหารหรือคณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมรองนายองค์การบริหารส่วนตำบล อีก 2 คน มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบนโยบายหรืองานต่างๆที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นหน้าที่เฉพาะของคณะผู้บริหาร โดยมีนายองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้า และให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบพนักงานส่วนตำบล ตลอดจนลูกจ้าง และรับผิดชอบงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. โครงสร้างและองค์กรในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหาร

2.1 สภากองคการบริหารส่วนตำบลหินลาด ประกอบด้วย สมาชิกสภากองคการบริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองคการบริหารส่วนตำบล สภากองคการบริหารส่วนตำบล มีประธานสภากองคการบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภา 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภากองคการบริหารส่วนตำบล ตามมติของสภากองคการบริหารส่วนตำบล

2.2 นายกองคการบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายบริหาร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีรองนายกองคการบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองคการบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งนายกองคการบริหารส่วนตำบลแต่งตั้ง

องคการบริหารส่วนตำบลหินลาด ปัจจุบันเป็นองคการบริหารส่วนตำบลขนาดกลางมีการจัด โครงสร้างการแบ่งงานส่วนราชการภายในองคการบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สำนักปลัด อบต.
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนโยธา
4. ส่วนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและสวัสดิการสังคม

โดยมีปลัดองคการบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบดูแลงานประจำทั่วไปขององคการบริหารส่วนตำบล

3. อัตรากำลังพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององคการบริหารส่วนตำบล
องคการบริหารส่วนตำบลหินลาดมีอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างทั้งหมด จำนวน 23 อัตรา ประกอบด้วย

- 3.1 ปลัดองคการบริหารส่วนตำบล
- 3.2 บุคลากร
- 3.3 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
- 3.4 เจ้าพนักงานธุรการ
- 3.5 เจ้าหน้าที่ธุรการ
- 3.6 หัวหน้าส่วนการคลัง
- 3.7 เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
- 3.8 หัวหน้าส่วนโยธา
- 3.9 นายช่างโยธา
- 3.10 นักวิชาการศึกษา
- 3.11 นักพัฒนาชุมชน

3.12 พนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก

3.13 พนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่ง คนงานทั่วไป

โดยมี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบดูแลงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและพนักงานรองจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดแบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. สำนักงานปลัด มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ด้านงานธุรการ งานสารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบัญญัติตำบล การจัดทำทะเบียนสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหาร การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การให้คำปรึกษาและความรับผิดชอบ การปกครอง บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง การบริหารบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ และงานอื่นที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด

2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบัญชี และทะเบียนรับ-จ่ายเงิน ทุกประเภท งานเกี่ยวกับ การเบิกจ่าย การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การฝากเงิน การตรวจเงินองค์การบริหารส่วนตำบล รวบรวมสถิติเงินได้ประเภทต่างๆการเบิกตัดปี การขยายเวลาเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษี และนำส่งรายงานเงินคงเหลือประจำวัน การรับจ่ายเงินสะสมขององค์การบริหารส่วนตำบล การยืมเงินทศรองราชการ การจัดหาผลประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สิน ตรวจสอบ รายงานจังหวัด และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การเร่งจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมต่างๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ส่วนโยธา มีหน้าที่เกี่ยวกับการสำรวจออกแบบ และจัดทำโครงการการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล การขออนุมัติเพื่อดำเนินการตามโครงการที่ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล งานบำรุง ซ่อมแซม และจัดทำทะเบียนสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง งานควบคุมอาคาร การดูแลควบคุมรักษาซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์และปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. ส่วนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่เกี่ยวกับ การส่งเสริม ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การดูแลรักษาคุ้มครอง โบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาในระดับพื้นฐานเด็กอนุบาล และปฐมวัย การบูรณปฏิสังขรณ์ หรือศาสนสถาน
การจัดให้มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หอสมุดประชาชน ห้องสมุดประจำโรงเรียน

ศักยภาพในองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีดังนี้

1. สำนักปลัด อบต.

1.1. นักบริหารงาน อบต.	จำนวน 1 อัตรา
1.2. บุคลากร	จำนวน 1 อัตรา
1.3. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	จำนวน 1 อัตรา
1.4. เจ้าพนักงานธุรการ	จำนวน 1 อัตรา
1.5. เจ้าหน้าที่ธุรการ	จำนวน 1 อัตรา
1.6. พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน 3 อัตรา

รวมบุคลากรที่มีอยู่ จำนวน 8 อัตรา

2. ส่วนการคลัง

2.1. นักบริหารงานคลัง	จำนวน 1 อัตรา
2.2. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	จำนวน 1 อัตรา

รวมบุคลากรที่มีอยู่ จำนวน 2 อัตรา

3. ส่วนโยธา

3.1. เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง	จำนวน 1 อัตรา
3.2. นายช่างโยธา	จำนวน 1 อัตรา
3.3. พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน 1 อัตรา

รวมบุคลากรที่มีอยู่ จำนวน 3 อัตรา

4. ส่วนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและสวัสดิการสังคม

4.1. นักวิชาการศึกษา	จำนวน 1 อัตรา
4.2. นักพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 อัตรา
4.3. พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน 6 อัตรา
4.4. พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน 2 อัตรา

รวมบุคลากรที่มีอยู่ จำนวน 10 อัตรา

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหารงานของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด มีความตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างสูงซึ่ง
สามารถตรวจสอบได้จากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, สมาชิกวุฒิสภา,
สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการแต่งตั้งและเลือกตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารงาน ซึ่งจากสภาพปัญหาต่างๆจึงต้องมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานที่ดี และต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ผนึกรวมตัวกันพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนของตนเองในทุกๆ ด้าน การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสวัสดิการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนับได้ว่าได้รับการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อยู่ห่างจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านกรวด เป็นระยะทาง 12 กิโลเมตร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดก็ได้รับการสนับสนุน และบริการกำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประจำตำบล

2. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 102 คน และตำรวจหมู่บ้าน 86 คน หมู่บ้านละ 25 คน โดยเตรียมพร้อมในการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในเขตหมู่บ้าน โดยรอบ เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆดังนี้

- 2.1. จัดเวร-ยามเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง
- 2.2. ตรวจเช็คอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ทุกชนิดให้พร้อมอยู่เสมอ
- 2.3. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่างๆให้ประชาชนทราบ

3. ไฟฟ้าสาธารณะ จัดให้มีไฟฟ้าส่องแสงสว่างตามถนนและทางเดินกระจายครอบคลุมในพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านต่างๆ ของเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในช่วงกลางคืน

ตาราง 1 รายละเอียดจำนวนประชากรตำบลหินลาด

หมู่ที่	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนหลังคาเรือน
หมู่ที่ 1	220	208	428	145
หมู่ที่ 2	299	291	590	179
หมู่ที่ 3	339	376	715	220
หมู่ที่ 4	276	274	551	165
หมู่ที่ 5	262	294	556	182

ตาราง 1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนหลังคาเรือน
หมู่ที่ 6	298	275	573	169
หมู่ที่ 7	147	179	326	105
หมู่ที่ 8	111	122	233	73
หมู่ที่ 9	117	116	233	73
รวม	2,069	2,135	4,205	1,311

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์นี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางในการศึกษาวิจัยจำเป็นจะต้องมีการศึกษาจากงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาวิจัยได้ก่อนหน้าแล้ว โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีหัวข้องานวิจัยใกล้เคียงกัน โดยสรุปเนื้อหาางานวิจัยได้ดังนี้

เรื่องยศ ปรีดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชนบท จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมีการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มแบบกลุ่มอาชีพมีการพบปะปรึกษาหารือเพื่อการศึกษาและความต้องการร่วมกันในชุมชน เดือนละ 2-3 ครั้ง ด้านการลงทุนในการดำเนินงานในการบริหารส่วนตำบล พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินงาน โดยมีการจัดตั้งแหล่งทุนของกลุ่มในรูปแบบกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุด และมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีการสละแรงงานด้านการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วม โดยที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนใช้งบประมาณในลักษณะดำเนินการคือ มีการประชุมชี้แนะและวางแผน จัดสรรงบประมาณ โดยใช้สมาชิกแสดงความคิดเห็นชี้มติที่ประชุม โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้บุคลากรในชุมชนก็มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือด้านการลงมือปฏิบัติได้แก้ปัญหา ด้านสมาชิกในชุมชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงาน ด้านความสามัคคีและการให้ความร่วมมือ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามศักยภาพ สำหรับผลการมีส่วนร่วมของชุมชนตามศักยภาพในการระดมความร่วมมือจากภายนอก เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าชุมชนองค์กรภายนอกจำนวนปานกลางมีส่วนร่วม โดยมีการร่วมมือกัน

ทางด้านวัฒนธรรมมากที่สุด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมประเพณี
อนุรักษ์วัฒนธรรมศิลปะท้องถิ่น จัดทำพิพิธภัณฑ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงการพื้นฐาน รองลงมา
เป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น ๆ โดยจะไปมีส่วน
ร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาได้รับประโยชน์จาก
โครงการหรือกิจกรรม การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วน
รูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นจะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่ง
ได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่
จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบล
ให้เข้าไปมีส่วนร่วมมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วมได้แก่ การ
ที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง
และจะทำให้การบริหาร อบต.มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ
อบต. สาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน อบต. นั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ไม่เข้าใจ
ขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุง
ท้องถิ่น ตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

สมบูรณ์ กนกหงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับ
การมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไป
หาน้อย คือด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วม
เพื่อการพึ่งพาตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านเรียนรู้ในการตัดสินใจ
ของชุมชน และด้านความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน

ทิพย์ภาเวช ฌ เชียงใหม่ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมี
ประชาคมมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนและ
สามารถแก้ไขปัญหของชุมชน ได้ดีกว่ารูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ

ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วม

ของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมากระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. นั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการในขั้นตอน การบริหารงานของ อบต. เพื่อความโปร่งใส และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้าน อบต. ก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น

สายยันต์ ภิรมย์กิจ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของเทศบาลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทเทศบาลในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและเป็นรายด้าน จำนวน 4 ด้าน คือด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านร่วมวางแผนพัฒนาเทศบาล ด้านร่วมปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และจำนวน 1 ด้าน คือด้านแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

วิชาญ ลำจวน (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานด้านการประชุมประชาคมด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการติดตามประเมินผลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงควรเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมเพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อารีณา มะหะหมัด (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าไม้ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมด้านความสนใจในการบริหารงานของเทศบาลมากที่สุด ร้อยละ 91.00 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร ร้อยละ 74.80 การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับเทศบาล ร้อยละ 65.80 และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 52.80 ตามลำดับ สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกือบทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล มีเพียงด้านเดียวคือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลมากที่สุด คือ การที่ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบอยู่เสมอ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลของประชาชนมากที่สุด คือ ไม่มีเวลาเพียงพอ และภารกิจมาก และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าปัจจัยพฤติกรรมทุกด้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการศึกษางานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประเด็นที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ การที่ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในการติดตามและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4,205 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

หน่วยเลือกตั้ง	จำนวนประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมาย (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หน่วยเลือกตั้งที่ 1	428	36
หน่วยเลือกตั้งที่ 2	590	50
หน่วยเลือกตั้งที่ 3	715	60
หน่วยเลือกตั้งที่ 4	551	46

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วยเลือกตั้ง	จำนวนประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมาย (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หน่วยเลือกตั้งที่ 5	556	47
หน่วยเลือกตั้งที่ 6	573	48
หน่วยเลือกตั้งที่ 7	326	27
หน่วยเลือกตั้งที่ 8	233	20
หน่วยเลือกตั้งที่ 9	233	20
รวม	4,205	354

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้าน

1. ด้านการบริการทั่วไป
2. ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด

ซึ่งแบบสอบถามนี้ ประกอบไปด้วย 6 ตัวเลือก ตามระดับความมากน้อยของบทบาทการมีส่วนร่วม ดังนี้ ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด และไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 6 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 1 หมายถึง ไม่เคยมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามเสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง และภาษาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม

2.4 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

2.4.1 อาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.2 นายสมารถ ขงปัญญา ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 คาบตำรวจสวัสดิ์ ลิโรสง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก อำเภอบางขัน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.7 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.9154 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. จากแบบสอบถามจำนวน 354 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	การมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
4.51 – 5.50	การมีส่วนร่วมระดับมาก
3.51 – 4.50	การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง
2.51 – 3.50	การมีส่วนร่วมระดับน้อย
1.51 – 2.50	การมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด
1.00– 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทำการวิเคราะห์ และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	354	100
1. เพศ		
1.1 ชาย	189	53.39
1.2 หญิง	165	46.61
2. อายุ		
2.1 อายุ 18 – 28 ปี	91	25.71
2.2 อายุ 29 – 39 ปี	106	29.94
2.3 อายุ 40 – 49 ปี	94	26.55
2.4 อายุ 50 ปีขึ้นไป	63	17.80
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	142	40.11
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	100	28.25
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	78	22.03
3.4 ปริญญาตรี	28	7.91
3.5 สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.70
3.6 อื่น ๆ	0	0
4. อาชีพ		
4.1 เกษตรกร	174	49.15
4.2 ค้าขาย	40	11.30
4.3 ข้าราชการ	13	3.767
4.4 รับจ้าง	68	19.21
4.5 อาชีพส่วนตัว	39	11.02
4.6 อื่น ๆ	20	5.65

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 354 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 53.39 เป็นหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 46.61

จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 29 - 39 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 29.94 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 26.55 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 40.11 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกร มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 49.15 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพข้าราชการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.67

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ปากฎดังตาราง 4-7 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการบริการทั่วไป	3.53	0.73	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผนพัฒนา	3.72	0.93	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	3.48	0.98	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.58	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงมาหาค่า ดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการบริการทั่วไป ($\bar{X} = 3.53$) และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการบริการทั่วไป			
1. ท่านใช้บริการที่อ่านหนังสือพิมพ์ตามหมู่บ้านและ อบต.	2.97	1.31	น้อย
2. มีส่วนร่วมกับ อบต. ในการศึกษาดูงานนอกสถานที่	2.85	1.33	น้อย
3. มีส่วนร่วมเข้ารับบริการที่ อบต. ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น จัดบริการต่อใบขับขี่กับสำนักงานขนส่ง	2.84	1.29	น้อย
4. ท่านเคยเข้ารับบริการอบรมที่ อบต. ดำเนินการ เช่น อบรม ประปาหมู่บ้าน การแปรรูปอาหาร	3.15	1.39	น้อย
5. มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้	3.27	1.35	น้อย
6. มีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ และสถานที่ทั่วไปในเขต อบต.	3.38	1.34	น้อย
7. มีส่วนร่วมในการจัดให้มีตลาดจำหน่ายสินค้า OTOP หรือ ตลาดสินค้าพื้นเมือง	3.07	1.40	น้อย
8. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์การศึกษาก่อนวัยเรียน	3.49	1.34	น้อย
9. มีส่วนร่วมจัดการบริการรับส่งเด็กนักเรียนก่อนเกณฑ์	3.49	1.37	น้อย
10. ท่านเคยใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่ อบต.	3.16	1.51	น้อย
11. เคยใช้อุปกรณ์ออกกำลังกายของลานกีฬาประจำตำบล	3.35	1.39	น้อย
12. มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้หมู่บ้าน	3.55	1.33	ปานกลาง
13. มีส่วนร่วมสนับสนุนด้านสุขภาพ และกิจกรรม นันทนาการ	3.58	1.32	ปานกลาง
14. มีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า เช่น ฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า และคุมกำเนิด ให้กับสัตว์อย่างทั่วถึง	3.74	1.33	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการบริการทั่วไป			
15. มีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก เช่น ฉีดพ่นหมอกควัน แจกสารทรายอะเบทในหมู่บ้าน	3.92	1.25	ปานกลาง
16. ท่านได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ อบต. เป็นอย่างดีทุกครั้งที่ไปติดต่องาน	4.13	1.22	ปานกลาง
17. พนักงานมีความสม่ำเสมอในการให้บริการ	4.38	1.23	ปานกลาง
18. พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการ	4.51	1.27	มาก
19. มีส่วนร่วมในการให้บริการประชาชนในช่วงเทศกาลสำคัญ ได้แก่ เข้าจุดตรวจจอปร. จุดตรวจของหมู่บ้าน	4.21	1.31	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.53	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 18 อยู่ในระดับมาก ข้อ 12, 13, 14, 15, 16, 17 และข้อ 19 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 18 พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคือ ข้อ 17 พนักงานมีความสม่ำเสมอในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 มีส่วนร่วมเข้ารับบริการที่ อบต. ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น จัดบริการตอบข้อซักถามกับสำนักงานขนส่ง ($\bar{X} = 2.84$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
20. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการวางแผนพัฒนากลุ่มอาชีพและชุมชน	3.91	1.34	ปานกลาง
21. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า และอื่น ๆ	3.81	1.33	ปานกลาง
22. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของ อบต.	3.69	1.24	ปานกลาง
23. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการวางแผนพัฒนาด้านการศึกษา เช่น ทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์	3.65	1.32	ปานกลาง
24. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี เช่น งานปราสาทหมอ งานเครื่องเคลือบพันปี งานสงกรานต์ งานแห่เทียนเข้าพรรษา และอื่น ๆ	3.86	1.34	ปานกลาง
25. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการวางแผนและจัดกิจกรรมงานกีฬาและสันทนาการ	3.76	1.37	ปานกลาง
26. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ด้านสาธารณภัย เช่น กู้ชีพกู้ภัย (EMS), อปพร.	3.78	1.41	ปานกลาง
27. ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ด้านสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) งานควบคุมโรคติดต่อ	3.73	1.37	ปานกลาง
28. ท่านมีส่วนร่วมกับอบต. ในการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.60	1.39	ปานกลาง
29. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3.64	1.41	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
30. ท่านเคยร่วมเสนอโครงการหรือของงบประมาณจาก อบต.เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ให้ชุมชนส่วนรวม	3.63	1.37	ปานกลาง
31. ท่านเคยใช้สิทธิเพื่อขอคูหรือทราบข้อมูลข่าวสาร สาธารณะของ อบต.	3.55	1.36	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.72	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการวางแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ และชุมชน ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ ข้อ 24 ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี เช่น งานปราสาทมอ งานเครื่องเคลือบพันปี งานสงกรานต์ งานแห่เทียนเข้าพรรษา และอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 31 ท่านเคยใช้สิทธิเพื่อขอคู หรือทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของ อบต. ($\bar{X} = 3.55$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
32. ท่านมีส่วนประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น	3.68	1.29	ปานกลาง
33. ท่านร่วมแสดงพินิจต่อโครงการต่าง ๆ	3.65	1.30	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน			
34. ท่านเข้าร่วมรับฟังหรืออ่านเอกสารการแสดงผลการดำเนินงานของ อบต.	3.60	1.28	ปานกลาง
35. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	3.51	1.35	ปานกลาง
36. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน	3.56	1.43	ปานกลาง
37. ท่านเป็นตัวแทนชุมชนเพื่อร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะตรวจสอบโครงการของ อบต.	3.45	1.41	น้อย
38. ท่านเคยเข้าชื่อในการใช้สิทธิ์เพื่อให้ อบต. เปิดเผยข้อมูล	3.39	1.43	น้อย
39. ท่านได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนจากประชาชนเพื่อเป็นกรรมการจัดซื้อ - จัดจ้างและตรวจรับพัสดุ หรือเป็นกรรมการตรวจรับงานของอบต.	3.40	1.48	น้อย
40. ท่านเคยเข้าร่วมตรวจสอบพฤติกรรมการทำงานของพนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภา และผู้บริหารของ อบต.	3.08	1.51	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.48	0.98	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 37, 38, 39 และข้อ 40 อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 32 ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือข้อ 33 ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 40 ท่านเคยเข้าร่วมตรวจสอบพฤติกรรมการทำงานของพนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภา และผู้บริหารของ อบต. ($\bar{X} = 3.08$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชน ต่อการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ต้องการให้ อบต. ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี	40	29.41
2. ต้องการให้ อบต. จัดประชุมสังฆกรรมตามหมู่บ้านหรือชุมชน	35	25.73
3. มีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	22	16.18
4. ต้องการให้ อบต. จัดอบรมเยาวชน เรื่องความรักสามัคคี และส่งเสริมให้เยาวชนมีกลุ่มอาชีพเสริม	18	13.24
5. ต้องการให้ อบต. ดำเนิน โครงการเป็น ไปอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และดำเนิน โครงการด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม	12	8.82
6. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น	9	6.62
รวม	136	100

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้ อบต. ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 29.41 รองลงมาคือ ต้องการให้ อบต. จัดประชุมสังฆกรรมหมู่บ้านหรือชุมชน ร้อยละ 25.73 และมีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ร้อยละ 16.18 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการทั่วไป การวางแผนพัฒนา และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4,205 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหน่วยเลือกตั้งต่างๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย หลังจากนั้น

ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไขสำนวนและภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระเซ้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.9154 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ 3 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดทำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริการทั่วไป และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี, ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสัญจรตามหมู่บ้านหรือชุมชน และต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

อภิปรายผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากประชาชนไม่ได้ให้ความร่วมมือมากนัก หรือให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เป็นเพราะพื้นฐานระดับการศึกษาของประชาชนส่วนมากอยู่ในระดับประถมศึกษา ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดว่าตนเองมีหน้าที่เพียงการเลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่แทนเท่านั้น นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง การต้องดิ้นรนในการประกอบอาชีพ ขาดความตระหนัก และการสร้างจิตสำนึกพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น เว้นแต่เป็นด้านที่มีผลกระทบและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมประเพณี และการกีฬา ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของประชาชนอยู่แล้ว ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ รายด้านทั้ง 3 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านการบริการทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม

อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังให้ความสำคัญและความร่วมมือไม่มากในกิจกรรมที่ไม่เกิดผลกระทบไม่จำเป็น หรือไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจเกิดจากพื้นฐานการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และการเดินทางมารับบริการไม่สะดวก รวมทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของคนในการรับบริการ และไม่มีความเข้าใจขั้นตอนวิธีการ และระเบียบแบบแผนของทางราชการที่จะเข้าไปใช้บริการสาธารณะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วม และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ประดับ นวลละออง (2542 : 10) ได้กล่าวว่า การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงบริการ และความพอเพียงของการบริการที่มีอยู่ คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่กับความต้องการการขอรับบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวกโดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทางความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการว่าให้ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวก ความสามารถของผู้รับบริการในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ การยอมรับคุณภาพของการบริการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย

2.2 ผลการวิจัยด้านการวางแผนพัฒนา พบว่าการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนบางส่วนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเท่าที่ควร เพราะเห็นว่าตนได้ทำการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ และเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในสภา อบต. จึงทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โครงการที่ผ่านเวทีประชาคมไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองยศ ปรีดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลชนบท จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วม โดยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งงบประมาณในลักษณะดำเนินการคือ มีการประชุมชี้แนะและวางแผน จัดสรรงบประมาณ โดยสมาชิกแสดงความคิดเห็นใช้มติที่ประชุม โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้บุคลากรในชุมชนก็มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผลการวิจัยด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน พบว่าการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจาก ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของ

ตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ขาดจิตสำนึกในการเข้าไปมีส่วนร่วม วิธีการและขั้นตอนการตรวจสอบทำได้ยาก อาจเกิดจากพื้นฐานด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ นอกจากนี้ผู้บริหารขาดความจริงใจที่จะให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบอย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ ลำจวน

(2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภอเวียง จังหัดลำปาง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานด้านการติดตามประเมินผลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มากที่สุดคือประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี รองลงมา ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสังสรรค์ตามหมู่บ้านหรือชุมชน และต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดดั้งเดิมอพยพจากขอม และลาว จึงยึดคติชนบทรธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นได้แก่ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบวงสรวงปราสาทมอ ประเพณีเครื่องเคลือบพันปี สำหรับสืบสานชนบทรเนียมประเพณี อนุรักษ์ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกัน และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง การต้องค้ำรนในการประกอบอาชีพจึงไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุม หรือรับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยตรงเท่าที่ควร ดังนั้น จึงต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสังสรรค์ตามหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อประชาชนสามารถเข้ารับฟังการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ความเคลื่อนไหวของกิจกรรม และทำให้ประชาชนรับรู้ถึงแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินไปแล้ว ให้ประชาชนทราบ และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล รับรู้ปัญหาความต้องการของประชาชน และสามารถช่วยแก้ไข ปัญหา ปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนอยู่ดีมีสุข

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนพัฒนา จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูง ดังนั้น ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาดซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงานเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ควรจะปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ วิธีการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายและเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการวางแผนพัฒนา และนำปัญหาตรงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และจัดทำเป็นข้อบัญญัติบังคับใช้ต่อไป

1.2 ด้านการบริการทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ต้องมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสาร กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทุกชั้นตอนที่เป็ผลดีและผลเสียต่อประชาชนที่มารับบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการนั้น ๆ เป็นไปด้วยความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม ครอบคลุมอย่างทั่วถึง และมีความเสมอภาคกันทุกคน ไม่เลือกปฏิบัติทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

1.3 ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนและให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด ต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกรูปแบบ ชี้แจงและทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ ความจำเป็นและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการตรวจสอบจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คอยสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สมาชิกสภา รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายให้ถูกต้อง เกร่งครัด ให้มีความโปร่งใส ดำเนินนโยบายในเชิงรุกออกไปปรับปรุงปัญหา หรือความต้องการของประชาชนรวมทั้ง

ส่งเสริมและสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนผู้รับบริการอย่างเป็นธรรม และเสมอภาคกันไม่เลือกปฏิบัติ โดยการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ กับกลุ่มประชากรในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

2.3 ควรศึกษาถึงปัจจัย ทัศนคติต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2546). *กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- (2548). *คู่มือการพัฒนาบริการประชาชนสำหรับผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาคนแดน.
- กานดา พูนลาภทวี. (2530). *สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2538). *การบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ. (2524). *รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาตำบล*. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.]
- จักรพงษ์ สวงนวม. (2549). *ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรกรณีศึกษาหมู่บ้านกะลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จินตนา บุญบงการ. (2539). *การสร้างจิตสำนึกการให้บริการกับการปรับปรุงภาครัฐ*. กรุงเทพฯ : ฟอว์มาแมทปรินติ้ง.
- จิรศักดิ์ สีใจเจริญ. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน*. รายงานการศึกษาอิสระ ร.ม. (สาขาปรัชญาการเมือง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจษฎา หล้าคำ. (2549). *ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรป่าไม้กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองเสม็ด ตำบลกระหาด อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2524). *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท*. จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ บรรณาธิการ : กรุงเทพฯ.

- ชัยยุทธ รัตนประทุมวรรณ. (2544). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม)
 ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพย์ภาเวช ฌ เชียงใหม่. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการศึกษาอิสระ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมือง)
 เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์. (2537). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาลำดับงานเขตของกรุงเทพมหานคร*.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2537). *กระจายอำนาจอย่างไร สร้างประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
 ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ธีรชัย บุรพชนก. (2532). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
 (การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). *จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 3
 กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ประดับ นวลตะออง. (2542). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
 สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2525). *ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น*. เอกสารศึกษา
 สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประยูร กาญจนกุล. (2533). *กฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
 พิมพ์ครั้งที่ 2 บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2526). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรารธนา ไวมงคุณ. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์*. ภาคนิพนธ์ รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปาริชาติ วัลย์เสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พยนต์ เอี่ยมสำอาง. *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. (2542). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http // www.library.cmu.ac.th](http://www.library.cmu.ac.th)
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (2546). *ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 124 ก วันที่ 22 ธันวาคม 2546*. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- พิพัฒน์ ลาภปรารธนา. (2546). *การมีส่วนร่วมในการบริหารกรุงเทพมหานครของสมาชิกสภากรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. (2532). *การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาสภาตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ รม. (คณะรัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์. (2547). *การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์. รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี*. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ รม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรืองยศ ปรีดี. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์*. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ลิขิต ชีรเวคิน. (2535). *การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.

- วิชาญ ลำจวน. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภอจางว จังหวัดลำปาง.**
การศึกษาอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2531). **แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น.**
(เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์อัดสำเนา).
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2539). **รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2545). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศ ในการ
ประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนธรรมดา จำกัด
- (2548). **ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา.** กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สมบูรณ์ กนกหงษ์. (2544). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายยันต์ ภิรมย์กิจ. (2547). **บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ. ปร.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเมธ พุทธนันท์เมธา. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ ก.ม.
(บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา. (ม.ป.ป.). **แนวทางการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน. (ฉบับทดลอง).** [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- สำเร็จ รักษาวิณะ. (2551). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด. (2552). **แผนพัฒนาสามปี.** บุรีรัมย์ : สำนักปลัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์.
- อนงก เหล่าธรรมทัศน์. (2545 ก). **ประชาธิปไตยท้องถิ่น.** นนทบุรี : มิติใหม่.

- อัครบุตร อัครสุบุตร. (2548). **การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(วิชาสังคมศึกษา).**
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทัย หิรัญโต. (2531). **สารานุกรมการปกครองไทย.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการปกครอง.
- ธารีณา มะหะหมัด. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล
ท่าไม้ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานการศึกษาอิสระ.**
รป.ม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Daniel, W. (1967). **A Comparative Survey of Local Government and Administration.**
Bangkok: Kurusapha.
- Holloway, W. V. (1951). **State and Local Government in the United States.**
New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.,
- Robson, W. A. (1953). **Local Government, Encyclopedia of Social Science. Vol. X.**
New York: The Macmilan Co.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์กระพัน ศรีงาน

ด้วย นางรัชณี ราชประโคน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่ปี ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสามารถ ขงปัญญา

ด้วย นางรัชณี ราชประโคน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คานต์การวสวศลี ลิโธสง

ด้วย นางรัชณี ราชประโคน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

ด้วย นางรัชณี ราชประโคน นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางรัชณี ราชประโคน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่ข ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศษ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหินลาด

ด้วย นางรัชณี ราชประโคน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวิน เป็นประธาน ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้้นัดศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ
ขอขอบคุณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๕๔๖๑๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๕๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง.
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำการค้นคว้าอิสระของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประกอบการศึกษาในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็นจริงทุกประการ และครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจักขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1. () ชาย 2. () หญิง

2. อายุ

1. () 18 - 28 ปี 2. () 29 - 39 ปี
3. () 40 - 49 ปี 4. () 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. () ประถมศึกษา 2. () มัธยมศึกษาตอนต้น
3. () มัธยมศึกษาตอนปลาย 4. () ปริญญาตรี
5. () สูงกว่าปริญญาตรี 6. () อื่น ๆ

4. อาชีพ

1. () เกษตรกร 2. () ค้าขาย
3. () ข้าราชการ 4. () รับจ้าง
5. () อาชีพส่วนตัว 6. () อื่น ๆ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

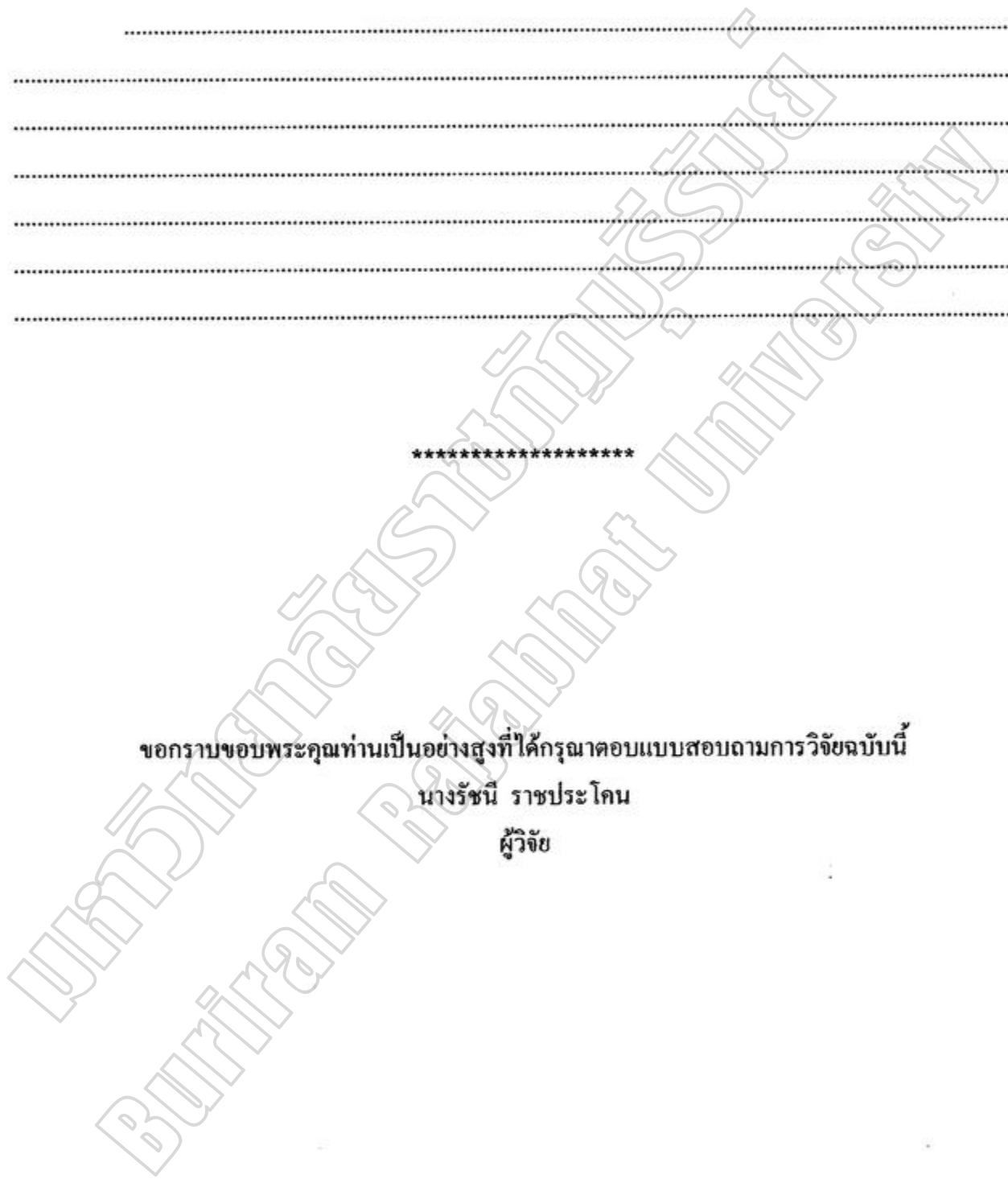
.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยฉบับนี้
นางรัชณี ราชประโคน
ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ.

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	146.8667	637.9126	.3150
A2	147.1333	631.7057	.5153
A3	146.9000	639.8172	.2847
A4	146.7333	645.9954	.1348
A5	146.9667	646.3092	.1136
A6	146.6667	631.8161	.3952
A7	146.7000	621.9414	.4472
A8	146.4333	630.1851	.4868
A9	146.6667	613.1954	.6217
A10	147.0667	599.9954	.6592
A11	146.2000	624.7172	.4828
A12	146.0667	623.5816	.5202
A13	145.7667	645.4264	.1639
A14	145.9333	649.2368	.0883
A15	146.2667	645.8575	.1921
A16	145.9667	630.5851	.4109
A17	146.7000	621.9414	.4472
A18	144.9333	661.7195	-.0982
A19	145.8000	624.7172	.4467
B20	146.0667	615.0989	.5316
B21	146.2000	622.6483	.4833

B22	146.3000	626.6310	.5021	.9128
B23	146.0667	620.6161	.5692	.9120
B24	145.6667	645.8161	.2291	.9154
B25	146.1000	607.6103	.6875	.9103
B26	146.0667	608.4092	.6138	.9111
B27	146.2333	616.3230	.5872	.9117
B28	146.2333	619.2195	.5936	.9117
B29	146.2333	609.2885	.6449	.9108
B30	146.2333	609.5644	.6650	.9106
B31	146.3333	604.4368	.6942	.9101
C32	146.2667	620.3402	.5019	.9127
C33	146.1000	612.1621	.6869	.9106
C34	146.2000	602.0966	.7410	.9095
C35	145.8667	632.6713	.3571	.9144
C36	145.7667	631.0126	.3845	.9140
C37	146.1667	631.6609	.3513	.9145
C38	146.0667	638.7540	.2882	.9150
C39	146.7000	621.9414	.4472	.9134
C40	146.6667	632.0230	.3267	.9148

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9154

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางรัชณี ราชประโคน
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 11 เดือน กันยายน พ.ศ.2515
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	209 หมู่ที่ 4 ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	บุคลากร
สถานที่ทำงาน	สำนักปลัด อบต. งานกรเข้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2528 ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนคอนไชยวิทยา พ.ศ. 2530 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ พ.ศ. 2536 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง พ.ศ. 2538 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โรงเรียนพาณิชย์การลำปาง และเทคโนโลยี พ.ศ. 2540 บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) การบัญชี มหาวิทยาลัยโยนก พ.ศ. 2553 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์